

Een specialisme met drieduizend diagnoses en een brede patiëntenpopulatie, waarbij je kunt beschouwen én doen. Wie van variatie houdt, zit goed bij de dermatologie. Eerstejaars-aios **Alexander Lokin** is het daar roerend mee eens. ‘Echt iedere dag is anders.’

DERMATOLOGIE IS NET ALS KUNST KIJKEN

Tijdens zijn geneeskundestudie wilde Alexander Lokin (29) zo lang mogelijk een open vizier houden qua vervolgopleiding, maar na een keuzeschap dermatologie wist hij het zeker: met dát specialisme wilde hij verder. ‘Ik merkte gaandeweg dat mijn interesse bij de poliklinische vakken lag. Op de polikliniek heb je elke tien minuten een nieuwe patiënt met een ander ziektebeeld, waardoor je snel moet schakelen – dat sprak mij aan. Er zijn genoeg andere poliklinische richtingen, maar dermatologie sprong er voor mij uit omdat het zo gevarieerd is. Dat begint al bij de patiëntenpopulatie: je ziet mannen en vrouwen van alle leeftijden, van pasgeboren baby’s tot aan patiënten van honderd jaar oud. Ook is iedere huidaandoening anders. In sommige gevallen weet je direct wat er aan de hand is – zoals bij ontstoken eczeem of psoriasis. Bij andere patiënten is het stellen van een diagnose complexer. Denk bijvoorbeeld aan een patiënt die extreem veel last heeft van jeuk, terwijl er aan de huid niks te zien is. Dan moet je echt gaan puzzelen om de oorzaak te vinden, soms door een huidbiopt af te nemen, literatuuronderzoek te doen of collega’s te raadplegen. Die combinatie vind ik uitdagend.’

Kritisch kijken

Of hij van kunst hield, werd Alexander gevraagd tijdens zijn sollicitatiegesprek bij het Amsterdam UMC. ‘Gekke vraag, dacht ik in eerste instantie. Het gaat er echter om dat je oog hebt voor detail – net zoals je een

schilderij bekijkt. Als een patiënt een rood vlekje op zijn arm heeft, kunnen dat bij wijze van spreken wel driehonderd dingen zijn. Je moet kritisch kijken: glanst het, is het afwijkend van vorm, waar zit de begrenzing? Het is essentieel dat je die details herkent en het onderscheid maakt. Dergelijke zaken kunnen immers het verschil maken tussen een onschuldig vlekje en een melanoom.'

Een andere, belangrijke competentie is het hebben van goede communicatieve vaardigheden. Alexander: 'Dat geldt voor ieder specialisme, maar bij dermatologie speelt er vaak meer dan de aandoening alleen. De huid is het grootste orgaan van het menselijk lichaam, iedereen ziet het. Dat doet veel met het zelfvertrouwen van een patiënt – iemand met ernstige acne in het gezicht kan daar diep ongelukkig van worden. Als dermatoloog luister je ook naar die achterliggende verhalen. Wat heet: soms zou een consult maar twee minuten hoeven kosten omdat ik alleen een recept hoeft uit te schrijven, maar gaat de overige tijd op aan het verhaal van de patiënt. Als ik vervolgens gericht kan helpen – door een pijnlijke plek te behandelen, de huid te herstellen, of in een gesprek kan bijdragen aan een positief zelfbeeld – en diegene

zit een paar maanden later stralend tegenover me, dan geeft dat veel voldoening.'

Drieduizend diagnoses

Het blijft even stil na de vraag of het vak ook nadelen kent – en hoe hard Alexander ook nadenkt, er komt niks in hem op. Lachend: 'Maar ik ben ook niet objectief'. Wel vindt hij het jammer dat er een stigma kleeft aan het specialisme. 'Men denkt soms dat het werk van de dermatoloog eenvoudig is – dat we alleen maar zalfjes voorschrijven. Dat beeld klopt niet. Het is verre van makkelijk, alleen al om het feit dat er meer dan drieduizend diagnoses zijn.' Het werk bestaat volgens de aios weliswaar grotendeels uit het houden van spreekuur, maar daarnaast zijn er ook multidisciplinaire overleggen met onder meer pathologen, reumatologen, oncologen en plastisch chirurg. En dan is er ook nog de praktische kant van het vak, zoals het behandelen van spataderen of soa's, en het verrichten van chirurgische ingrepen. Denk daarbij niet alleen aan het wegsnijden van moedervlekken, maar ook aan het verwijderen van basaalcelcarcinomen in het gelaat door middel van mohschirurgie – een techniek die veel precisiewerk vergt. Alexander: 'Op een bovenbeen maakt het minder uit hoeveel huid je weghaalt, maar als iemand huid-

'OOG VOOR DETAIL IS CRUCIAAL'

kanker in het gelaat heeft, wil je geen onnodige millimeters wegsnijden. Toch moet je in sommige gevallen een groot oppervlak weghalen en de huid dichtmaken door middel van huidtransplantaties. Mensen weten vaak niet dat dit ook onder de dermatologie valt, maar het vak is ontzettend breed – al is mohschirurgie wel een subspecialisatie waarin je getraind moet zijn.'

Biologicals

Dat het specialisme volop in beweging is, blijkt wel uit de komst van biologicals – geneesmiddelen bestaande uit kunstmatig

gemaakte, lichaamseigen eiwitten. Alexander: 'Vroeger kregen patiënten met eczeem en psoriasis veelal prednison voorgeschreven, in de hoop dat de klachten afnamen. Dankzij de eiwitten die in biologicals zitten, kunnen ziektes gericht en specifiek worden behandeld en hebben patiënten minder bijwerkingen. Die veranderingen maken het vak er alleen maar leuker op.' Dat geldt ook voor de toenemende digitalisering, die extra interessant is voor dermatologen. 'Omdat telefoonfoto's steeds beter van kwaliteit worden, kun je veel meer op afstand beoordelen – ik krijg geregeld beelden toegestuurd van collega's met de vraag of ik naar een huidafwijking of vlekje wil kijken. Op die manier kun je een deel van het consult al afhandelen en dat bespaart veel tijd. Natuurlijk ga ik bij twijfel alsnog langs, maar dergelijke digitale ontwikkelingen worden binnen de dermatologie steeds vaker toegepast.'

Spoedgevallen

Eens in de zoveel tijd heeft Alexander spoeddienst, en is hij buiten kantooruren oproepbaar voor spoedgevallen. 'Als een patiënt bijvoorbeeld een blaarziekte heeft en met grote, geïnfecteerde blaren op het lijf kampt, is het zaak om snel in te grijpen – dan kun je niet wachten tot na het weekend. Dat geldt ook als er een baby wordt geboren met een afwijkend huidbeeld, zoiets wil je meteen onderzoeken. Maar ik moet zeggen dat de telefoon niet zo roodgloeiend staat als bijvoorbeeld op de Spoedeisende Hulp. Soms word je tijdens een avond- of weekenddienst vijf keer gebeld en moet je zo snel mogelijk in het ziekenhuis zijn, en soms helemaal niet. Wat dat betreft is geen dag hetzelfde.'

MARJOLEIN WINTZEN is dermatoloog en opleider in het Amsterdam UMC.

'JE KUNT EEN PATIËNT VAN BEGIN TOT EIND HELPEN'

Wat is het kenmerkende van dit specialisme? 'Dermatologie is een vak dat volop variatie biedt. Je ziet patiënten van jong tot oud, met zowel acute als chronische klachten. Ook heb je als dermatoloog veel in eigen hand, omdat je klinisch vaak al een heel eind komt met je diagnose. Uiteraard zijn er situaties waarin je aanvullend onderzoek doet of met collega's overlegt, maar in veel gevallen kun je het zelf oplossen en met een behandelplan komen – door bijvoorbeeld iets weg te snijden of medicijnen voor te schrijven. Zo kun je een patiënt van begin tot eind helpen.'

Wat zijn belangrijke competenties en vaardigheden? 'Veel dermatologische aandoeningen zijn rood en schilferig, waardoor alles al snel hetzelfde lijkt. Verschillen zijn er echter wel degelijk: de ene aandoening is oranje-rood, de ander wijnrood en de volgende weer fletser rood. Het is daarom cruciaal dat je visueel bent ingesteld en die subtiele verschillen herkent.

Verder zijn goede communicatieve vaardigheden van belang en is het ook handig als je van aanpakken weet, want per consult heb je maar tien minuten. In die tijd moet je het verhaal van de patiënt aanhoren, diegene nakijken, eventueel een biopt nemen, verdere uitleg geven en alles doorvoeren in het systeem. Dat is krap. Je moet dus tempo kunnen maken en een zekere besluitvaardigheid hebben.'

Wat zijn belangrijke ingrediënten van een werkdag? 'Een groot deel bestaat uit spreekuren die worden afgewisseld met handvaardigheid, consulten in huis en multidisciplinaire overleggen met andere specialismen. Je kunt je daarnaast specialiseren in een bepaalde richting, zoals allergologie, flebologie of plastische chirurgie. Dat hangt overigens geheel af van je eigen interessegebied en de kliniek waar je werkt. Je kunt echt alle kanten op.'

Klopt het beeld dat studenten van het specialisme hebben? 'Ik denk dat het beeld niet volledig is, ook omdat dermatologie op een aantal universiteiten geen verplicht coschap is – het komt daar gedurende de opleiding alleen fragmentarisch voorbij. Dat merk ik ook aan de coassistenten die hier komen: die zijn verrast door de breedte van het vak, de toenemende mate van handvaardigheid en de hoeveelheid die ze leren in één coschap. Ik hoor achteraf nooit dat hun coschap was zoals ze hadden gedacht.' knmg

DERMATOLOGIE IN HET KORT

- De opleiding tot dermatoloog duurt vijf jaar. Gedurende de opleiding loop je stage op allerlei verschillende poliklinische afdelingen, waaronder Chirurgie, Venereologie, Proctologie, Allergologie en Pathologie.
- Er zijn per jaar ongeveer 21 aioplekken beschikbaar.
- Momenteel zijn er 548 dermatologen en 168 aiossen in Nederland werkzaam.
- Meer weten? Kijk op de website van de KNMG: knmg.nl/beroepskeuze.